

VECKOBLADET

2015:16

150522

41:a årgången

GUNNAR SANDIN-NYTT

Gunnar Sandin testamenterade en del tillgångar till den kända museijärnvägen på Österlen, Brösarp-Vitaby. Pengarna skulle användas till en s.k. sommarvagn, en öppen personvagn för utflyktsturer i vackert väder. Nu håller detta på att realiseras genom att en gammal skruttig vagn har inköpts och ska restaureras i egen regi, Det tar väl några år men vi ser fram mot häftiga turer med fartvinden blåsande i lockarna. Utvecklingen kan följas på [Skånska järnvägars forum](http://skanska.jarnvagars.forum).

I övrigt har Veckobladet bytt lagringsplats och därmed adress för den omfattande och ambitiösa bibliografin över Gunnar Sandins texter om järnvägar och politik och mycket annat, Den nya adressen är <http://veckobladetilund.se/sandin/>

SYDAFRIKANSK KOMMENTAR TILL PALESTINAFRÅGAN

Performing in Israel is supporting apartheid!

THE NEVER-ENDING NAKBA

by JOHNNY BARBER

Northern Jordan.

Immediately preceding the establishment of the State of Israel in 1948, the country that now demands others acknowledge its “right to exist” depopulated and destroyed **over 400** Palestinian towns and villages, forcing the inhabitants to flee for their lives. The new state planted trees and established national parks over the ruins of dozens of villages where Israelis now spend quiet afternoons and enjoy picnics in the shade. The cries of the dead are drowned out by the laughter of children playing on the remains of ancient homes. The Arabic names of the destroyed villages have been erased. The Israeli state still clings to the myth of “A land without a people, for a people without a land,” and deny the Nakba took place, just as many Americans still deny an indigenous genocide in “our” country. Zochrot, an Israeli NGO, has identified and mapped every destroyed Palestinian village and town in order to reeducate the Israeli public. Their message is largely ignored.

Läs hela artikeln i [Counterpunch](#)

PERSPEKTIVET FRÅN ARMATURFABRIKEN AV GUNNAR STENSSON

Gasverksgatan är en centralt belägen avkrok i Lund. Den utmynnar i Trollebergsvägen mitt emot Klosterkyrkan.

Avkrok har den inte alltid varit. Den domineras av Armaturfabriken som under lång tid var en av Lunds viktigaste arbetsplatser, strategiskt belägen mitt i stan och intill järnvägen.

Just där är järnvägen som smalast: endast ett spår i vardera riktningen tvärs igenom stadsbebyggelsen ska släppa igenom det intensivaste trafikflödet i Sverige. Så småningom också höghastighetståget Malmö-Stockholm. En olycka här – och hela Sverige stannar.

Problemet har diskuterats i årtionden. Många har krävt att Armaturfabriken ska rivas för att ge plats för ett utökad spårområde.

Men det är inte aktuellt. Armaturfabriken ska ligga kvar där den ligger. Den ståtliga tegelbyggnaden har nyligen fått en påbyggnad som genom kontrastverkan synliggör dess majestätska tyngd. Det är Lunds mest sällan sedda sevärdhet. Gå och se!

Söder om Armaturfabriken finns en stor parkeringsplats mellan Gasverksgatan och järnvägen. På andra sidan spåren ser man den gamla bebyggelsen längs Nygatan. Ett långt godståg slamrar förbi norrut. Strax därefter pilar ett öresundståg mot Malmö.

Varför järnvägstrafik som en mördande barriär mitt i stan? I stället för spåren ser jag en bred aveny med restauranger och butiker, som förlorar sig vid stadsparken i söder och i norr passerar Klosterkyrkan, Grand hotell, Knut den stores torg, tingshuset, Kristallen och Clemenstorget.

Var finns järnvägen?

Under mig, i en tunnel. Som i London, Paris, Petersburg och ja, i Malmö. Där finns plats för höghastighetstågen, skånetrafiken, öresundstågen och godstrafiken.

Tunneln börjar vid Höje å. Den frigör mark för bostäder mellan Klostergården och Rådman svängen och förenar stadsparken med koloniområdet vid Polhemsskolan.

Särskilt stora arealer friläggs i stationsområdet. Där kan man bygga. Där kan man och anlägga parker. Äntligen blir Lund en hel stad i stället för ett musealt, obebott centrum omgivet av bostäder i ringar på intilliggande åkrar och en asfaltöken för kommers: Nova Lund.

Nog kan det vara värt de 6,2 miljarder som är kostnaden för att bygga tunneln enligt beräkningar som gjordes 2009.

Både Per Corshammar och Lloyds föreslår att man ska bygga över järnvägen. I kommunens förslag antyds att spåren kan grävas ner. Stationsområdet skulle då bli en jättebyggplats för all överskådlig tid. Kostnaden skulle kanske bli 6,2 miljarder

Nej se på Triangeln i Malmö och låt borrmaskinerna arbeta sig genom stan under jorden!

JAG IFRÅGASÄTTER ALLIANSENS MORAL AV SVEN-HUGO MATTSSON

Jag har tidigare i dessa spalter visat på att Alliansen hade god tillväxt under sina åtta år, en tillväxt som gjorde att man kunde sänka skatter rejält. Det faktum att skatterna sänktes överlägset mest för de med höga inkomster och att de fattigaste bara fick smulor från de rikas bord gör att jag ifrågasätter Alliansens moral. Till saken hör också att Alliansregeringarna förstörde Sveriges ekonomi för tredje gången i rad.

Anders Borgs Renommé

Anders Borg har ett gott renommé, jag hör intervjuer med honom där man har silkeshandskarna på. I ekonomikretsar är han gott värderad. Titta på detta: han efterlämnade

ett budgetunderskott det sista året på 87 miljarder. Magdalena Andersson har helt rätt när hon beskriver detta som att ”ladan är tom”, jag vill tillägga att det fanns ett stort hål i ladan.

Jag kommer om en stund att visa på att statsskulden ökade kraftig under Borgs tid, det sägs mig veterligt aldrig i debatten. Den ökande statskulden innebär att den nya regeringen snabbt måste få ner underskotten, annars kommer vi att få en skuld som är svårt att hantera.

Regeringen måste alltså nu komma i balans med budgeten innan man kan genomföra reformer för ett Sverige som ser ut som den nya regeringen vill ha. Under tiden fram till dess genomför den nya regeringen skattehöjningar och tar bort subventioner för att genomföra något av sin politik. Så får man kritik av alliansföreträdare som har varit med om att förstöra ekonomin.

Ökad statsskuld

Jag känner att det finns en allmän uppfattning om att Borg tog ner vår statsskuld. Det blev tvärtom, vår statsskuld ökade med 130 miljarder åren 2007-2016, från 1.264 miljard kr till 1.395 miljarder kr.

Det finns ett annat sätt att räkna också: hur stor skulden är i förhållande till tillgångarna, det är viktigt så klart. Men då skall man komma ihåg att Alliansen lämnar ifrån sig en järnväg som blivit sämre, en skola som blivit sämre, en betydligt större bostadsbrist. Man har inte byggt tillräckligt och bostadsbristen innebär många problem i vårt samhälle. Dessutom ökade arbetslösheten.

Alltså

Alliansen har haft en tillväxt på 9.4 % under sin tid, en tillväxt som har genererat höjda skatteintäkter. Och man har gjort av med 130 miljarder till. Trots detta har den relativa fattigdomen ökat kraftigt. Det innebär dock att det är få som fått det ekonomiskt sämre men tillgångarna har fördelats på ett närmast omoraliskt sätt.

Arbetslösheten

Alliansen har genomfört ett fullskaligt projekt som utgår från att arbetslösheten skall sjunka i och med att människor får mer att röra sig med, att människors konsumtion gör att jobben växer till.

De hade fel!

FRISKOLANS VÄRSTA FIENDE AV GUNNAR STENSSON

Friskola. En skola, fri som tanken, fri som kunskapen, fri för experimentell pedagogik, fri för ideella krafter, fri för samarbete med andra skolor och med andra samhällsaktörer. Friskola.

Vi vet att den har många fiender. I debatten utpekade ofta de politiker, som talar om en sammanhållen skola, en likvärdig skola, en skola utan segregation, en skola som ger alla barn samma möjligheter, som friskolans fiender.

Det utpekandet är en lögn.

Vinsttänkandet är friskolans värsta fiende.

Vinsttänkandet leder till konkurrens om eleverna som är skolpengens bärare.

Vinsttänkandet leder till jakt på de lönsamma eleverna: de bäst anpassade. Exempler i massmedia de senaste åren har varit många.

Vinsttänkandet utgår från frågan: ”Är du lönsam, lille vän?”

Vinsttänkandet försvagar lärarna. En kritisk lärare anses olönsam och avskedas.

Vinsttänkandet förhindrar samarbete mellan skolor eftersom konkurrensen styr. Den skola som funnit en framgångsrik metod för organisation eller pedagogik hemlighåller den.

Vinsttänkandet kränker yttrandefriheten. Lärare och anställda avkrävs tysthetslöften.

Vinsttänkandet marknadsförs med slagordet ”valfrihet”, som påstås vara en oundgänglig rättighet för elever och föräldrar, men verkligheten fungerar som en formel för att öka skolkoncernernas profit.

Vinsttänkandet innebär att riskkapitalisten lägger ner skolan när den inte längre ger vinst. Exempelen är legio.

Vinsttänkandets främsta förespråkare är Folkpartiets Jan Björklund och Centerpartiets Annie Lööf. Båda hävdar att det är omöjligt att driva en friskola utan vinst. De övriga allianspartierna håller med. För att inte tala om Alliansens enkelriktade lokalpolitiker som snart kommer till tals i Lunds budgetdebatt.

När de konservativa vann valet i Storbritannien 1910 och David Cameron blev premiärminister 2010 satsade han efter svenskt mönster på friskolor, som han kallade academies. Det var framgångsrika offentliga skolor som ombildades till friskolor, totalt fler än 4000.

Men det finns en avgörande skillnad mellan Camerons academies och de svenska friskolorna: **vinst är inte tillåtet i England.**

Det öppnade academies för samarbete med de offentliga skolorna i det stora samverkansprojektet London Challenge som lyfte Londons skolor som hade haft sämst skolresultat i England till att bli de bästa. Någon kvalitetsskillnad mellan academies och de offentliga skolorna var inte märkbar, utan skolorna blev likvärdiga. OECD rekommenderar Sverige studera det engelska exemplet.

”Allra mest förbättrades resultaten för de svagaste eleverna och i de områden som från början pekades ut som värst”, skrev Emma Leijnse i sin högtintressanta artikel ”Lyft när lärarna tog över makten”, SDS 10/5. Läs den!

Friskolans verkliga vänner arbetar för en sammanhållen, likvärdig, samarbetande skola, mot segregation och vinsttänkande.

ROLLFÖRÄNDRING? AV STEN H.

Det drar ihop sig till det årliga budget- sammanträdet i Lunds kommunfullmäktige. Och det blir då första gången den ledande vänsterkoalitionen (S+Mp+V+Fi) har chans att lägga fram en egen budget. Under innevarande år är det väsentligen den gamla borgerliga budgeten som har gällt.

Men lätt blir det inte. Vänsterkoalitionen förfogar nämligen bara över 32 röster medan borgarna + SD + Förnya Lund har 33. Det som förenar dem är att de vill ha oförändrad skatt medan det förslag som utarbetats av S+Mp vill höja med 25 öre. V har anslutit sig till det, men skulle vilja höja med mer – inte av längtan efter högre skatt utan därför att det är så mycket som är eftersatt efter åtta år av borgerligt styre.

Lund och Malmö

V har haft medlemsmöte om sin hållning och tog ett enhälligt beslut om att lägga sig på

samma budgetförslag som S+Mp och inte gå fram med något eget förslag. Detta till skillnad mot vad V gjorde i Malmö där S-förslaget var oförändrad skatt. Det lär vinna, i Malmö har de styrande egen majoritet utan V.

Det vänsterförslag som finns är framförhandlat med V och tillgodoser i allt väsentligt V:s huvudlinje som innebär nej till nya årliga nedskärningar. År efter år har borgarna sagt nej till kompensation för pris- och löneökningar om ett par procent. Med åren har det inneburit betydande reella nedskärningar. I stället har S+Mp duttat ut några miljoner här och där och talat om dem som satsningar.

Är det här då bara budgettekniska frågor. Nej, det handlar om påtagliga nedskärningar som resulterat i sämre fastighets- och park- och gatuunderhåll, större barngrupper i skola och förskola, sämre vård och omsorg etc. Det hindrar inte att det kan bli svårt att lyfta fram kompensationen för pris- och löneökningar som en viktig fråga för lundaborna. Det skulle kräva pedagogik och tillgång till media för att vinna anklang. V-förhandlarna var stolta över sin insats att få S och Mp med på sin linje och har säkert gjort ett bra jobb. Men räcker det?

Hur blir det i fullmäktige?

Allt detta är dock bara förslag. Hur blir det i fullmäktige? Ja, SD gör väl som vanligt och följer borgarna, Anti-spårvägspartiet är rimligen splittrat och kan komma att rösta lite selektivt bland budgetposterna. Det spännande blir att se om det träffas några uppgörelser på tvärs över partilinjerna. S-ledaren Almgren älskar makten och kan förmodas gå rätt långt för att få igenom en budget: vi minns ännu hans och sossarnas vilja att sälja ut kärnfrågor till Folkpartiet i maktfördelningsuppgörelserna i höstas. Men kan han svikta här? Återstår FNL som väl skulle begära någon eftergift i spårvägsfrågan. Det borde vara fullt möjligt – passagerartillströmningen till Brunnshög verkar inte precis vara i ökande. Men där är Miljöpartiet stenhårt. Det var Mp som sänkte en uppgörelse med FNL i höstas vilket skickade dem över till borgarna. V är väl mindre doktrinärt på den punkten och skulle kanske kunna tänka sig ett spårvägsatorium på ett år eller två. Men det är bara min gissning.

V har jobbat hårt med budgetförslaget och det blev bra inom gränserna för det möjliga. Ändå kan man ha invändningar. Och det handlar om att V överger sin klassiska oppositionsroll, den att ställa sig utanför uppgörelser som motiveras med att om inte vi ställer upp så vinner de borgerliga förslagen. V har bara 7 procent av rösterna i Lund och med det kan vi inte på allvar påverka besluten. Vi har insyn, och några presidieplatser i nämnderna. Utmärkt, men är de värda att vi ses som en del av det styrande blocket S+Mp? Det är de båda partierna som tillsammans pekar ut besluten och som uttalar sig för media. Vi hänger mest med. Är det en linje som gör att vi kommer att lyftas fram av lundaborna nästa val?

Till det kommer att vi har två partier i Lunds kommunalpolitik som nog gärna skulle ta på sig missnöjes-/oppositionensrollen, SD och FNL. Deras förutsättningar för det är väl inte så stora, men risken finns. Är vi beredda att abdikera från vår klassiska roll för att framstå som ansvarsfulla?

PS

Ibland får man blanda stort och smått. I dagens Svenska Dagbladet berättas att som ett led i den stora marinövning *Baltops* med NATO i Östersjön ska vi få amerikanskt besök; ”**Det mest spektakulära** inslaget i övningarna inträffar den 13 juni inom ramen för Baltops. Då kommer två amerikanska bombflygplan av modell B-52 att flyga direkt från USA och fälla sjöminor utanför Ravlunda på den skånska östkusten. ”

Nej, det är inte ett dåligt aprilskämt. NATO-samarbetet är ett sluttande plan. Nyss var B52-orna mest kända för sina insatser över Hanoi och nu ska vi ha vi dem utanför Ravlunda. Är det så här socialdemokraterna vill ha det?

FRAMGAFFLAT - OM CYKEL OCH TRAFIK: GRANSKNING AV CYKELFRÄMJANDET: LUNDS KOMMUN HALKAR NERÅT AV ULF NYMARK

Kommunvelometern är namnet på Cykelfrämjandets årliga oberoende granskning av kommunernas arbete med cykling.

I årets upplaga av velometern, som nyligen publicerades, ingår 37 kommuner. Det kan tyckas vara ett litet urval, men i praktiken innebär det att nästan hälften, 44 procent, av Sveriges invånare täcks in i de granskade kommunerna.

Första platsen till Malmö

Malmö kommer i år på första plats. I fjol var det Lund som intog denna position. Lund kommer i år på fjärde plats, förbicyklat också av Eskilstuna och Karlstad. Men även denna lite blygsammare placering anser Cykelfrämjandet ändå att Lund ”presterar utmärkta resultat”.

Kommunerna bedömer själva

Frågan som alltid infinner sig vid den här typen av mätningar är förstas vad som mäts i granskningen. En rad frågor inom sex delområden har ställts till kommunerna, som själva har fått svara på frågorna. Bara detta faktum, att det är kommunens egna bedömningar och uppgifter som ligger till grund, manar ju till viss försiktighet beträffande resultaten.

Mäter kvantitet

Inom delområdet ”Befintlig infrastruktur” mäts t ex längden cykelväg per invånare – ju fler meter cykelväg per invånare, desto högre poäng. Men hur dessa cykelvägar är utformade, deras framkomlighet och komfort mäts inte. Det handlar alltså om kvantitet, inte kvalitet. Likaså ger höga underhållskostnader pluspoäng. Men kostnaderna är på årsbasis, inte över en längre period. Det innebär att om en kommun länge försummat underhållet, och tvingas under ett eller ett par år satsa mera pengar blir det höga poäng. Snarare borde vad gäller underhåll någon form av ”underhållsskuld” mätas (jodå, det är möjligt att göra det – det gör man för bilgator.)

Delområdet cykelpolitik mäter man om kommun satt upp politiska mål för cyklandet, om det finns en antagen cykelstrategi. Dessa frågor ska besvaras och poängsättas efter ett ”ja eller nej”-svar. Återigen undviks kvalitativa frågor, dvs. kommunen kan ha väldigt lågt satta mål och en urtaskig cykelstrategi, men ändå få hög poäng på dessa frågor.

En stor nypa salt

Svaret på frågan vad en sådan här granskning mäter är i första hand att den inte mäter någon absolut nivå: att komma först eller högt upp på granskningslistan säger ingenting om hur bra villkoren är för cyklister i den aktuella kommunen. Vad man i bästa fall kan utläsa är den inbördesrelationen mellan de i granskningen ingående kommunerna. Och även den bör man ta med en stor nypa salt.

NÄR DEN SVENSKA SKOLAN VAR BÄST AV GUNNAR STENSSON

Jag var sedan 1963 ordinarie lärare i samhällskunskap och historia på Framnäs folkhögskola, utnämnd av ecklesiastikminister Edenman, då regeringen 1969 plötsligt krävde betyg i geografi för behörighet i SO-ämnena på grundskola och gymnasium. Om jag kompletterade min examen skulle jag få behålla lönen under studierna. För mig innebar det en ekonomiskt rimlig chans att flytta från Norrbotten till Lund!

Men barnen, särskilt pojken som går i grundskolan i Öjebyn - hur ska han klara flytten? Lugn! Hela Sverige har samma läroplaner och använder samma läromedel. Så vi flyttar till Lund. Mycket riktigt. I Järnåkraskolan läser barnen samma läroböcker som i Öjebyn och har hunnit ungefär lika långt.

Jag studerar kulturgeografi på universitetet och blir sedan lärare i sydöstra Malmö på Heleneholmskolan som har högstadium och gymnasium. Närmaste grannskolor: Munkhätteskolan, Augustenborgskolan och Sofielundsskolan. Miljö: bostadsområden, delvis nybyggda, delvis slitna.

Nya arbetsförutsättningar. Undervisningen på gymnasiet liknar visserligen den på Framnäs, men i grundskolan är trycket betydligt högre. Malmötitiskan är inte helt lätt att förstå efter åren i Norrbotten. Sjuor, åttor, nior, ungefär 180 elever i varje årskurs, sex paralleller, indelade i två avdelningar med tre klasser varje avdelning. Samarbeta i lärarlag.

Jag blir snart klassföreståndare. Strax före vårterminens slut konfererar jag med den lärare i Munkhätteskolan vars klass jag ska överta. Hon berättar om klassens begåvningar, dess sociala talanger, de oroliga, vilka som behöver särskilt stöd, andan i klassen. När höstterminen börjar känner jag mina trettio elever. Jag tycker om dem. Under hela högstadiet är jag deras klassföreståndare. Så gott som varje termin har jag lärarkandidater att samarbeta och diskutera med.

Efter högstadiet fortsätter jag som klassföreståndare i en gymnasieklass med samhällsvetenskapliga ämnen. Kanske 20 av mina 30 tidigare grundskoleelever följer mig. Några väljer naturvetenskap. Ett par slutar. Så får vi ytterligare tre år tillsammans innan de tar studenten. Jag har levt med dem och sett dem växa under sex år. Jag har själv utvecklats. Vi skils – och jag startar på nytt, med en ny sjuåring.

Jag känner snart så gott som alla de cirka 900 eleverna på skolan – och de känner mig.

1985 raserar ett regeringsbeslut systemet. Grundskolebehörigheten skils från gymnasiebehörigheten. Hälften av kollegorna tvingas flytta från skolan. De flesta återkommer så småningom. Värst är det för eleverna som förlorar sin sammanhållna studiegång genom grundskola och gymnasium och i fortsättningen påtvingas tre år i någon annan högstadieskola.

Nu är vi bara gymnasielärare. Heleneholmskolan får sin estetiska profil. I ett par treårsperioder är jag klassföreståndare för musikklasser. Roligt. Stimulerande.

Och plötsligt är jag pensionär. I Sydsvenskan kan jag läsa hur mitt framgångsrika gymnasium flyttar till Latinskolan i centrum av Malmö. Det är klart att det ska ligga i centrum!

Men hur går det för barnen från Munkhättegatan, Ystadvägen, Almhögsplan, Sevedsplan och Rasmusgatan efter det att kommunaliseringen splittrat den svenska skolans huvudmannaskap och friskolorna segregerat eleverna? Hur går det för barnen till mina elever?

FÖR TANKARNA VIDARE! AV GUNNAR STENSSON

Jag frågar honom om han aldrig funderar över vad som efteråt händer med det han skriver. ”Någon läser det ju uppenbarligen”, svarar han med syftning på att de som håller honom fången kontrollerar varje ord han säger och skriver. ”Och om alla era papper bränns?” ”Då blir det nån annan som för tankarna vidare.”

Det handlar om Antonio Gramsci, den italienske kommunistledaren som Mussolini fängslade 8 november 1926 för att det var nödvändigt ”att hindra denna hjärna från att fungera i tjugo år”.

Texten står att läsa i Per Odenstens roman *Människoätarens skugga*, Norstedts 2015.

Det är Gramscis fångvaktare som för ordet, en enkel man i Mussolinis Italien som fått ansvaret att övervaka och rapportera om den fånge som betraktas som den fascistiska statens farligaste fiende.

Till fångvaktaren säger Gramsci: ”Genom att leva instängd här med mej har ni ju blivit en intern i nästan lika hög grad som jag. Det var därför jag tänkte att ni kanske kunde ge mej en annan benämning att använda än vaktaren.”

”Jag heter Leon”, svarar vaktaren. ”Om ni mår bättre av att veta det”.

Gramsci är medveten om att fångenskapen och de fysiska påfrestningarna leder till att hans personlighet upplöses och delas i två delar, en som iakttar förloppet och en annan som genomlider det.

Det är detta förlopp som vaktaren bevittnar – och lever med i. Han är Gramscis enda kontakt och medmänniska. Fången och hans vaktare lever samma liv. De har en liten odling på fängelsegården, vaktaren hämtar de böcker fången beställer från det torftiga fängelsebiblioteket och (viktigast av allt) vaktaren förser fången med de skolskrivböcker som han för sina anteckningar i.

Vid ett tillfälle hämtas fången för att förhöras. När han återkommer till sin cell är han så

misshandlad att han förlorat sitt språk. Vaktaren blir bestört.

”Jag hämtar en pall och slår mig ner bredvid honom. Och jag visar honom hur han håller i pennan – för hans hand över papperet.

A, säger jag. Och formar med pennhanden ett vacklande klumpigt bokstavstecken.”
Vaktaren blir en av de som för Antonio Gramscis tankar vidare. Vi har samma förpliktelse. Även om vi kan betvivla vår förmåga.

Antonio Gramsci talar till sin vaktare, men också till oss: ”Varje människa påverkar genom sitt liv andra. På det sättet skapar vi alla historia, även den som blivit inspärrad bakom fängelsemurar. Alla vill vi spela en aktiv roll, vill vara plöjare. Ingen vill vara historiens gödsel. Men kan man skörda utan att först ha gödslat? Man kan godta att leva som gödsel och inte vara en plöjare, om man vet att man helt enkelt måste leva så! Det handlar bara om ett sätt att se på livet och döden.”

Faktaruta. Trettiofyra anteckningsböcker finns bevarade från Antonio Gramscis fängelseår 1926-1933. De publicerades mellan 1948 och 1951. Fängelseanteckningarna var betydelsefulla för Prag-våren 1968, liksom för den så kallade eurokommunismen och för CH Hermansson och vpk:s utveckling till v. De sociologiska tankarna har använts i de mest udda sammanhang. En artikel om de Nya Moderaterna i Aftonbladet i februari refererade till exempel till Gramsci.

Antonio Santuccis *Antonio Gramsci, Intellektuell och politisk biografi*, Celanders förlag 2014, som presenterades i VB för ett par månader sedan, kan läsas av den som vill fördjupa upplevelsen av Per Odenstens roman. Vissa citat återfinns i båda böckerna.

AL-NAKBA - HUR SIONISMENS IDÉ OM EN JUDISK STAT FÖRVERKLIGADES AV ROLF BJÖRNSON, PALESTINAGRUPPEN I MALMÖ

Idag, den 15 maj, hedrar palestinier och palestinavänner över hela världen minnet av offren för al-Nakba, Katastrofen.

Man kan tycka att en katastrof som fördrivningen av omkring 750.000 civila palestinier 1947-50 - en majoritet av Palestinas dåvarande befolkning - borde vara ett välkänt och omtalat historiskt faktum, även här i Sverige. Men så är det inte. Al-Nakba nämns sällan i våra massmedia när de tar upp Israel/Palestinakonflikten.

Ämnet är nämligen känsligt. Berättelsen om Al-Nakba är berättelsen om hur det gick till när den sionistiska idén om en judisk stat i Palestina förverkligades. Det är berättelsen om hur Israel bokstavligen har byggts på Palestinas ruiner, en process som fortfarande pågår.

När sionismen lanserades i slutet av 1800-talet motsatte sig de flesta europeiska judar idén om att utvandra till Palestina och upprätta en judisk stat. Först sedan nazisternas våldsamma judeförföljelser hade inletts fick den sionistiska rörelsen större anslutning. Efter krigsslutet vägrade en lång rad stater att ta emot judiska flyktingar. De judar som överlevt Förintelsen hade inte många andra tillflyktsorter att välja på än Palestina.

Den brittiska kolonialmakten var däremot tidigt en varm anhängare av den sionistiska idén.

1917 meddelade den brittiske utrikesministern Arthur Balfour i den välkända

Balfourdeklarationen att hans regering stödde tanken på ett "judiskt nationalhem" i Palestina. 1922 förklarade samme Balfour i vanlig kolonialistisk anda att den brittiska regeringen inte tänkte ta någon hänsyn till vad Palestinas befolkning tyckte om sionisternas planer. Detta trots att den brittiska King-Crane-kommissionen tre år tidigare hade undersökt förhållandena i Palestina och rapporterat att sionisterna ville fördriva landets "icke-judiska" befolkning, och att detta inte skulle kunna ske utan våld.

Och sionisterna själva dolde inte sina avsikter. David Ben-Gurion, som senare utropade staten Israel och blev dess förste premiärminister, betonade vid sionistkongressen 1937 att den sionistiska rörelsen länge hade förespråkat fördrivning av palestinerna, och kongressen tillsatte en "transferkommitté" som utarbetade planer för omfattande folkomflyttningar och slog fast att våld kunde bli nödvändigt för att genomföra dem. 1941 påpekade Ben-Gurion i en skrift att en fördrivning omöjlig kunde ske utan våld.

Ben-Gurion skrev också 1937 till sin son om Negev och Transjordanien: "Vi måste driva ut araberna och ta deras mark, och om vi måste använda våld (---) då har vi en styrka till vårt förfogande."

Josef Weitz, chef för Judiska Nationalfondens bosättningsavdelning, skrev 1940 i sin dagbok om "araberna" att man måste "förflytta allihop". Och så vidare.

I november 1947 beslöt FN att dela Palestina i en "judisk" och en "arabisk" del. Beslutet drevs igenom av tidens stormakter trots att majoriteten av Palestinas befolkning var emot en delning. Den 14 maj 1948 utropades staten Israel - efter att israelerna erövat områden även i den "arabiska" delen av landet. Och i den "judiska" delen var nästan hälften av befolkningen arabisk. Hur skulle den delen kunna kallas judisk? Det var tydligt att sionisterna accepterade delningsplanen för att de räknade med att kunna genomföra en omfattande fördrivning.

Därmed är vi framme vid al-Nakba.

1947-1950 fördrevs ungefär 750.000 palestinier från sina hem – omkring hälften av dem redan innan arabstaternas arméer inledde ett halvhjärtat försök att hindra sionisternas framfart. De sionistiska styrkorna genomförde en mängd mord på obeväpnade palestinier, summariska avrättningar, våldtäkter, massakrer på män, kvinnor, barn och gamla. Med våld eller hot om våld körde man bort palestinerna från deras städer och byar. Över femhundra byar jämnades med marken. Aktionen var planerad och godkänd av sionisternas högsta ledning. Denna etniska rensning har dokumenterats i detalj av en rad israeliska historiker som stödjer sig på sionistiska dokument. Ändå förnekar Israels regeringar att man har någon som helst skuld till fördrivningen av palestinerna, och man vägrar att låta flyktingarna återvända - något som FN har krävt ända sedan staten bildades.

För Israels ledare var delningsbeslutet bara ett etappmål. De hade många gånger tidigare klargjort att de ville erövra hela Palestina. 1967 ockuperade Israel resten av landet och fördrev ytterligare ca 300.000 palestinier.

Trots FN:s och omvärldens protester fortsätter Israel som vi vet år efter år att riva palestinska hem på Västbanken och i östra Jerusalem och att stjäla mark, genom murbygget och på tusen andra sätt. Genom en brutal ockupationspolitik försöker man göra livet outhärdligt för palestinerna för att förmå dem att frivilligt lämna sitt land, och det finns också en stark

opinion i Israel för mera handgriplig fortsatt fördrivning, särskilt inom de högerextremistiska partier som ingår i varje israelisk regeringskoalition.

Israel försöker få palestinierna i de ockuperade områdena att ge upp allt motstånd, acceptera alla olagliga bosättningar och annekteringar, och avstå från flyktingarnas rätt att återvända till det land de fördrivits från. Som vi vet har det inte lyckats. Israels våldspolitik har i stället stärkt palestiniernas motståndsvilja.

Majoriteten av de 1,8 miljoner palestinierna i Gaza är flyktingar från, eller efterlevande till flyktingar från, Israels tidigare etniska rensningar. År efter år utsätts de för Israels blockad och ständiga militära angrepp. Israels massaker i Gaza 2014 var bara en fortsättning på ockupationsmaktens mångåriga våld, ja på den sionistiska förföljelse av palestinierna som pågått under hela sionismens existens.

Men trots ockupationsmaktens besinningslösa våld har motståndsviljan stärkts även i Gaza.

Israelisk lag förbjuder palestinierna att högtidlighålla minnet av fördrivningen och att undervisa om den i skolorna. Israel har omsorgsfullt undanröjt alla spår av palestiniernas tidigare hem så att det inte skall finnas någonting att återvända till, och man försöker dölja palestiniernas historia och den etniska rensning som fortfarande pågår. Israels makthavare hoppas att de människor som bestulits på sina hem, sin mark och sitt land skall glömma de övergrepp de utsatts för.

Idag visar palestinier och palestinavänner över hela världen att de inte har glömt al-Nakba, och vi hedrar minnet av alla offren för den mångåriga sionistiska förföljelsen av palestinierna.